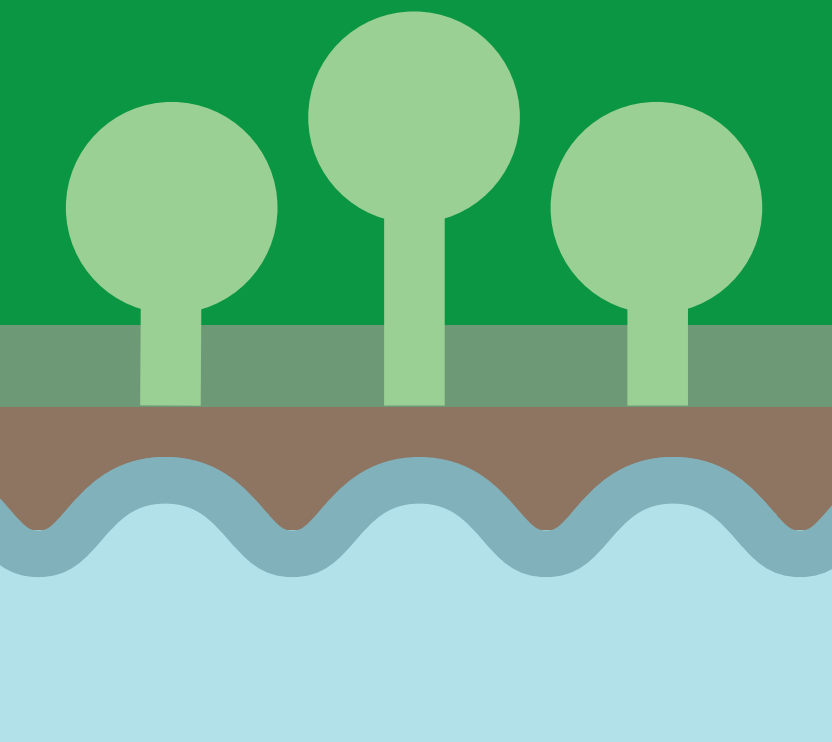

KORT & GODT OM

Kollektive virkemidler

Meget mere end kvælstof
– få overblik over andre effekter,
der er vigtige for din beslutning
om etablering af virkemidler

Udtagningskonsulenterne

Kollektive virkemidler og ekstensivering er kendt for deres kvælstofeffekt – men det er langt fra den eneste gevinst. Mange virkemidler har også betydelige effekter på natur, klima, drikkevandsbeskyttelse, klimatilpasning, rekreation og jagt, som i mange tilfælde er vigtige at tage med i beslutningen om etablering af virkemiddel.

Når du vælger virkemiddel, er det derfor vigtigt at se på **hele paletten af effekter** – og ikke mindst den **langsigtede værdi**, som projektet kan skabe for både dig og området.

Denne folder giver dig et kort og godt overblik over de vigtigste **ikke-kvælstofrelaterede effekter** ved hvert virkemiddel – og inspiration til, hvordan du kan tænke bredt og langsigtet i dit projekt. Et lavt potentiale for effekt udelukker ikke, at et virkemiddel kan anvendes målrettet. Mange projekter kan tilpasses, så de understøtter netop de mål, der er mest relevante for området og for dig.

Symboler for effekter:

Natur

Jagt

Rekreativt

Klima

Drikkevand

Klimatilpasning

Potentiale:

- Mindre potentiale for effekt
- Mellem potentiale for effekt
- Stort potentiale for effekt

EKSTENSIVERING

Når et areal ekstensiveres, tages det ud af intensiv drift. Det er et enkelt virkemiddel med mulighed for hurtig etablering med potentiale for flere andre effekter. Samtidig kan ekstensivering også kombineres med andre former for udtagning af jorden.

Effekter:

 ●●● **Natur:** Efter ekstensivering kan der skabes plads til blomster, insekter og fugle, der bidrager til god biodiversitet.

 ●●● **Jagt:** Åbne arealer kan tiltrække harer og fuglevildt.

 ●●● **Rekreativt:** Åbne arealer kan bruges rekreativt, men ofte med begrænset anvendelse.

 ●●● **Klima:** Ophør af intensiv drift kan reducere CO₂-udledning i begrænset omfang.

 ●●● **Drikkevand:** Ingen sprøjtning og gødning kan beskytte grundvandet.

 ●●● **Klimatilpasning:** Begrænset effekt på vandtilbageholdelse og erosion.

SKOVREJSNING

Skovrejsning er etablering af ny skov på landbrugsjord. Den nye skov kan udformes meget forskelligt og tilpasses lodsejers formål og den enkelte lokalitet. Skovrejsning rummer et stort potentiale for at kombinere forskellige effekter lige fra træproduktion til natur – især er skov et af de mest effektive og langsigtede klimavirkemidler.

Effekter:

Natur: En ikke-produktionsskov, kan skabe varierede levesteder og øge biodiversiteten.

Jagt: Skov øger jagtmulighederne – især for hjortevildt.

Rekreativt: Stier og adgang kan give mulighed for jagt, friluftsliv og naturoplevelser.

Klima: Træer optager og lagrer CO₂ – det giver varig klimaeffekt, både i skoven og i træprodukter.

Drikkevand: Skov filtrerer og beskytter grundvand.

Klimatilpasning: Våde skove kan tilbageholde vand og modvirke erosion.

LAVBUNDSPROJEKTER

Lavbundsprojekter er udtagning af kulstofrige jorder og en genopretning af naturlig vandstand. Dette er oftest et af de mest effektive klimavirkemidler og tilmed kan vådlægning af arealerne oftest også opnå stor naturværdi.

Effekter:

Natur: En vådlægning kan skabe forskellige levesteder for dyr og planter og især næringsfattige projekter kan have høj biodiversitetsværdi.

Jagt: En vådlægning kan tiltrække fuglearter og vildt.

Rekreativt: Fugletårne og stier kan give adgang til naturoplevelser.

Klima: Ophør af dræning og dyrkning reducerer CO₂-udledning fra tørvejord.

Drikkevand: Ingen sprøjtning og gødskning kan beskytte grundvandet.

Klimatilpasning: Et lavbundsområde kan tilbageholde vand og forhindre erosion.

STORE VÅDOMRÅDER

Store vådområde etableres typisk i ådale, hvor naturlige vandforhold genskabes. De store vådområder har stor betydning for vandmiljøet, men kan designes til at understøtte flere formål.

Effekter:

Natur: Vådområder kan skabe variation i landskab og levesteder, men pga. næringsstofftilførslen er biodiversiteten ofte begrænset.

Jagt: Vådområder kan tiltrække forskellige fuglearter og vildt og især store projekter kan få god jagtværdi.

Rekreativt: Fugletårne og stier kan give rekreativt brug.

Klima: Vådområder med kulstofrig jord kan reducere CO₂ og give en klimaeffekt.

Drikkevand: Mindre sprøjtning og gødskning beskytter grundvandet.

Klimatilpasning: Store vådområder kan tilbageholde store vandmængder og reducere oversvømmelser.

SMÅ VÅDOMRÅDER

Små vådområder er i sin funktion identiske med de store vådområder, hvor den naturlige vandstand genskabes. Små vådområder er til forskel for de store meget fleksible i sin placering og udformning og er hurtigere at etablere. Små vådområder kan også designes til at understøtte flere formål.

Effekter:

Natur: Små vådområder kan skabe variation i landskab og levesteder, men på grund af næringsstofforsyningen er biodiversiteten ofte begrænset.

Jagt: Små vådområder kan tiltrække forskellige fuglearter og vildt.

Rekreativt: Fugletårne og stier kan give rekreativ adgang.

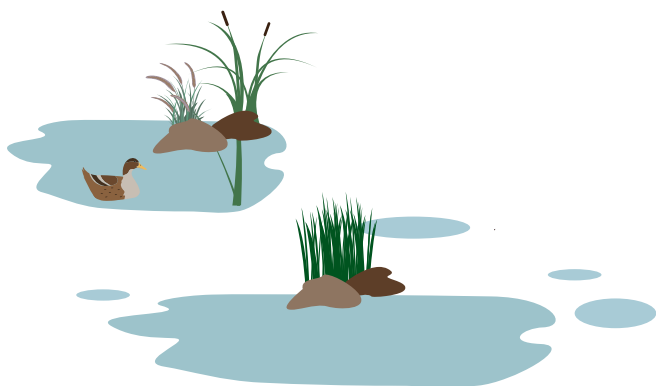
Klima: Små vådområder med kulstofrig jord, kan reducere CO₂ og give en klimaeffekt.

Drikkevand: Mindre sprøjtning og gødskning kan beskytte grundvandet.

Klimatilpasning: Små vådområder kan tilbageholde vand og reducere risiko for oversvømmelser.

MINIVÅDOMRÅDER

Minivådområder er bassiner af vand adskilt af vegetationszoner og er meget effektive i forhold til vandmiljøeffekten. Samtidig kræver et minivådområde lav vedligeholdelse og nemt at placere i forhold til markdriften og andre landskabelige synergier, der kan bidrage til andre effekter end næringsstoffjernelse.

Effekter:

Natur: Minivådområder kan skabe lidt variation i levesteder, men har begrænset biodiversitet.

Jagt: Minivådområder kan tiltrække en variation af ænder og fugle.

Rekreativt: Minivådområder kan indgå i stisystemer, men har begrænset større rekreativ værdi.

Klima: En ændring fra drift til minivådområde kan give en begrænset klimaeffekt.

Drikkevand: Kvælstoffjernelse kan indirekte reducere nitratnedsivning til grundvandet.

Klimatilpasning: Minivådområder kan håndtere regnvand lokalt fra marker og dræn.

